

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ลายคราม โกล์ ดิกซี
สำหรับวงเครื่องลมทองเหลืองห้าชิ้น
An Arrangement of King Bhumibol Adulyadej's Lay kram
goes Dixie for Brass Quintet

ศักดิ์ชัย เจริญสุขสนาน *¹

Sakchai Charoensuksanan *¹

บทคัดย่อ

การเรียบเรียงบทเพลง Lay kram Goes Dixie เป็นบทเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 23 ในรัชกาลที่ 9 โดยทรงพระราชนิพนธ์ให้กับวงดนตรีลายครามโดยเฉพาะ ซึ่งการเรียบเรียงบทเพลงดังกล่าวนี้ เป็นการเรียบเรียงไว้สำหรับวงเครื่องลมทองเหลืองห้าชิ้น เพื่อใช้ในการเข้าร่วมการประกวดวงดุริยางค์เครื่องเป่านานาชาติ ประจำปี 2561 ของวงซีโรบราส ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง และชนะเลิศ Popular Vote ผู้เรียบเรียงได้เรียบเรียงโดยแบ่งทำนองออกเป็น 2 ทำนอง โดยทำนองหลักที่ 1 ผู้เรียบเรียงนำเสนอสีสันของทำนองหลักให้ชัดเจนมากขึ้น และทำนองหลักที่ 2 มีการนำเสนอทำนองหลักจากการแปรทำนองโดยอยู่บนพื้นฐานของบันไดเสียงบลูส์จากเทคนิคการบรรเลงออดลิบิตุมของแนวเสียงที่สลับกันบรรเลงให้มีความแตกต่างและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การเรียบเรียงเสียงประสาน / บทเพลงพระราชนิพนธ์ลายคราม โกล์ ดิกซี / วงเครื่องลมทองเหลืองห้าชิ้น

---

* corresponding author, email: Musiquetrumpet@gmail.com

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Lecturer in Music, Faculty of Music and Performing Arts, Burapha University

Abstract

The arrangement of Lay kram Goes Dixie is the 23rd of King Rama IX by celebrating particular Lay kram band. It was an arrangement for the Brass Quintet to be used in participating in 2018 as Zero brass, Thailand International Wind Ensemble Competition 2018. Zero brass won the Third prize and popular vote awards. The arrangement is divided into two melodies; with the first major melody use melody presented more clearly the color of the main melody, and the second melody presenting the main melody from Ad libitum based on the Blues scale from the technique. Arranger of alternating sound genres is performed for a more distinct and more interesting.

Keywords: Arrangement / King Bhumibol Adulyadej's Lay kram goes Dixie / Brass Quintet

บทนำ

บทเพลงพระราชนิพนธ์ลายคราม โกลส์ ดิกซี บทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) บทเพลงลำดับที่ 23 พระราชนิพนธ์ไว้ในปี พ.ศ. 2498 โดยทรงพระราชทานให้กับวงดนตรีลายครามโดยเฉพาะ โดยบทเพลงนี้ เป็นบทเพลงที่ไม่มีคำร้อง ซึ่งวงดนตรีลายครามนำออกบรรเลงครั้งแรกทางสถานีวิทยุ อ.ส. วงดนตรีลายครามเป็นวงดนตรีแจ๊สส่วนพระองค์วงแรกที่ทรงตั้งขึ้นหลังจากเสด็จพระราชดำเนินนิวัตประเทศไทยเป็นการถาวรแล้วในปี พ.ศ. 2494 (กรมศิลปากร, 2563)

รูปแบบและลักษณะดนตรีของบทเพลง Lay Kram Goes Dixie เป็นบทเพลงที่มีจังหวะสนุกสนานในสไตล์ดิกซีแลนด์แจ๊ส (Dixieland Jazz) เป็นดนตรีแจ๊สของนิวออร์ลีอันส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ถือกำเนิดในราวปี ค.ศ. 1900 ใช้เทคนิคการดันแบบสอดประสานแนวทำนอง (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2554 : 177) เหมาะ

สำหรับการบรรเลงที่ต้องการแสดงความสามารถของผู้บรรเลงด้านการอัดลิบิตุม (Ad libitum) ทั้งนี้ วรินธร สีเสียดงาม (2555 : 232) ได้กล่าวถึงบทเพลง Lay kram Goes Dixie เป็นบทเพลงที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ A และ B ทั้งนี้ ผู้เรียบเรียงจึงมีแนวคิดในการนำเสนอให้เกิดสีสันของทำนองหลักในบทเพลงให้มีความแตกต่างและโดดเด่น โดยในช่วงแรกเสนอทำนองสีสนของเครื่องดนตรี ช่วงหลังมีการใช้เทคนิคการแปรทำนองเข้ามาโดยอยู่บนพื้นฐานของบันไดเสียงบลูส์ (Blues scales) รูปแบบจังหวะ (Rhythmic pattern) ที่เป็นจังหวะซัด (Syncopation) โดยใช้เครื่องหมายโยงเสียง (Tie) เป็นส่วนมากในบทเพลง และลักษณะของการใช้โน้ตพิกอัพ (Pick up note) และการแสดงความสามารถของผู้บรรเลง ผู้เรียบเรียงจึงได้นำบทเพลงดังกล่าวมาเรียบเรียงสำหรับวงเครื่องลมทองเหลืองห้าชิ้น (Brass Quintet) เพื่อใช้สำหรับการบรรเลงประกวดในรายการเครื่องเป่านานาชาติ ประจำปี 2561 บรรเลงโดยวง Zero Brass ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ผ่านเข้าสู่รอบสุดท้าย และได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับสาม และได้รับรางวัล Popular Vote ในรุ่น C (Class C) ของการประกวดดังกล่าวนี้อีกด้วย

บทเพลงพระราชนิพนธ์ลายคราม โกลด์ ดิกซี

บทเพลง Lay Kram Goes Dixie เป็นบทเพลงที่เรียบเรียงอยู่บนบันไดเสียง Bb เมเจอร์ และมีการเรียบเรียงส่วนโน้ตแบบสวิง (Swing) โดยการปฏิบัติ การบรรเลงส่วนโน้ตแบบสวิงนั้น เด่น อยู่ประเสริฐ (2553 : 33) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้านการบรรเลงส่วนโน้ตแบบสวิงนั้น สามารถเรียนรู้ได้จากการฟัง การเล่นของนักดนตรีแจ๊สที่มากด้วยประสบการณ์ ยิ่งโดยเฉพาะส่วนสวิงแบบสไตล์ ดิกซีแลนด์แจ๊ส (Dixieland Jazz style) ก็เป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บรรเลง และเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นสำหรับบทเพลงนี้ และบทเพลงนี้อยู่บนอัตราจังหวะ แบบ 2/2 ประกอบไปด้วย 2 ทำนองหลัก ได้แก่ ทำนองหลักที่ 1 และทำนองหลัก ที่ 2 ทั้งนี้ ธีรัช เลหาวิระพานิช (2562 : 119) ได้ให้ความหมายของคำว่าทำนองหลัก ในแบบของดนตรีแจ๊ส หมายถึง ทำนองและการดำเนินคอร์ดที่ประพันธ์อยู่บนสังคีต

ลักษณะในรูปแบบต่างๆ บทเพลงที่มีทำนองหลักสั้น จะบรรเลง 2 รอบ เช่น บทเพลงที่มีสังคีตลักษณะแบบบลูส์ และสังคีตลักษณะแบบ 16 ห้อง เป็นต้น ดังนั้น ในบทเพลง Lay kram Goes Dixie เป็นบทเพลงที่มีทำนองหลัก 2 ทำนอง (AB) โดยจะมีการบรรเลงทำนองหลักอย่างละ 2 รอบ (16 ห้อง) โดยแบ่งรายละเอียดของทำนองหลักในบทเพลงได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งทำนอง และท่อนของบทเพลง Lay kram Goes Dixie

ทำนองหลักที่ 1	
ส่วน A-B	ห้องที่ 5-20
ส่วน C-D	ห้องที่ 21-36
ทำนองหลักที่ 2	
ส่วน E-F	ห้องที่ 37-52
ส่วน G-H	ห้องที่ 53-68

จากตารางที่ 1 การแบ่งท่อนเพลง และท่อนของบทเพลง Lay kram Goes Dixie โดยมีทำนองหลักๆอยู่ 2 ทำนอง คือ ทำนองหลักที่ 1 และ ทำนองหลักที่ 2 ซึ่งสังคีตลักษณะของดนตรีแจ๊สได้รับอิทธิพลมาจากคลาสสิก การแสดงดนตรีแจ๊สถือเป็นชนิดหนึ่งของทำนองหลักและการแปร (Theme and variations) ทำนองหลักและการแปรในฉบับของดนตรีแจ๊ส การแสดงจะเริ่มต้นด้วยการบรรเลงของทำนองที่ถูกแต่งขึ้นมาก่อนแล้วบ่อยครั้งเป็นเพลงสมัยนิยมหรือทำนองเพลงแจ๊สที่คุ้นเคย (เด่น อยู่ประเสริฐ, 2553 : 35) สำหรับบทเพลงนี้เช่นเดียวกัน ผู้เรียบเรียงใช้แนวคิดของการแปรทำนองมาใช้ในช่วงครึ่งหลังของบทเพลง หรือช่วงของทำนองหลักที่ 2 ทั้งนี้ ในแต่ละทำนองมีรายละเอียดของแนวคิดในการเรียบเรียงไว้ดังนี้

ท่อนนำ (Introduction) ห้องที่ 1-4

ผู้เรียบเรียงได้มีการนำลักษณะของแนวทำนองหลักบางส่วนมาใช้ในการเรียบเรียงเป็นทำนองของท่อนนำ ผู้เรียบเรียงต้องการนำเสนอโครงสร้างของบทเพลงโดยอยู่บนพื้นฐานการดำเนินคอร์ด (Chord progression) ได้แก่ Bb-F7-Cm (I-V7-ii) เป็นต้น

ภาพที่ 1 ท่อนนำ (ห้องที่ 1-4)

ทำนองที่ 1 (ท่อน A-B) ห้องที่ 5-20

ในภาพที่ 2 และภาพที่ 3 มีการนำเสนอทำนองหลักที่ 1 อยู่ 2 ช่วง โดยท่อน A มีแนวทริ้มเป็ด 2 บรรเลงทำนองหลักที่ 1 และแนวเสียงฮอร์น และทูบา บรรเลงทำนองประกอบ (Accompaniment) และท่อน B สลับให้แนวทริมโบน บรรเลงเป็นทำนองหลักที่ 1 เช่นกัน

ภาพที่ 2 ทำนองที่ 1 ท่อน A ห้องที่ 5-7

B

ภาพที่ 3 ทำนองที่ 1 ท่อน B ห้องที่ 13-15

ทำนองที่ 1 (ท่อน C-D) ห้องที่ 21-36

ผู้เรียบเรียงให้แนวทอมนโบนบรเลงในทำนองหลักที่ 1 และแนวทรมเป็ต 1 เป็นแนวที่บรเลงอัดลิตูม (Ad libitum) หมายถึง อัตราความเร็วยืดหยุ่นอย่างอิสระ ไม่เคร่งครัด ขึ้นอยู่กับผู้บรเลง ผู้บรเลงมีอิสระในการกำหนดวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีบนพื้นฐานของเนื้อหาดนตรีที่เหมาะสม (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2554 : 6) ในแนวการบรเลงอัดลิตูมดังกล่าว ผู้เรียบเรียงได้มีการระบุคอร์ดเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บรเลงได้สร้างสรรค์แนวทำนองอย่างอิสระ จากนั้นในท่อน D สลับหน้าที่ให้แนวทอมนโบนบรเลงอัดลิตูมเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 4 ทำนองที่ 1 ท่อน C ห้องที่ 21-23

ภาพที่ 5 ทำนองที่ 1 ท่อน D ห้องที่ 29-31

จากภาพที่ 5 ทำนองที่ 1 ท่อน D ห้องที่ 29-31 เป็นการนำทำนองหลักของบทเพลงที่นำเสนอโดยแนวทอมโบนบรเพลงเพื่อสนับสนุนแนวที่บรเพลงเดี่ยว (Solo) โดยการอัดลิตุม (Ad libitum) ซึ่งผู้เรียบเรียงมีโน้ตนำทางสำหรับบรเพลงเดี่ยว และคอร์ดนำโดยมีการดำเนินคอร์ด (Chord progression) ดังนี้ ท่อน C แนวทรมเป็ตบรเพลงอัดลิตุม บนบันไดเสียง Bb ของเครื่องดนตรีทรมเป็ต ดังนี้ C - G7-Gdim- G7-Am-Ddim -Am - G7 ส่วนท่อน D สลับการบรเพลงอัดลิตุมไปที่แนวทอมโบนบนบันไดเสียงบีแฟล็ตคอนเสิร์ต (Bb Concert) ได้แก่ Bb- F7-Fdim-Gm-Cdim -Gm - F7- Bb-Bb7 เป็นต้น

ในด้านเทคนิคการบรเพลงแนวเสียงทอมโบน มีการใช้เทคนิคการสไลด์เสียง (Slide technique) ที่นับเป็นเอกลักษณ์สำเนียงที่โดดเด่นเฉพาะตัวของเครื่องทอมโบน และแสดงสำเนียงของดนตรีแนว Dixie jazz ด้วย

ทำนองที่ 2 (ท่อน E-F)

ผู้เรียบเรียงต้องการนำเสนอโดยแนวทำนองหลักที่ 2 ด้วยเทคนิคการแปรทำนอง (Variation) ให้เกิดสีสันในบทเพลง โดยให้แนวทรมเป็ต 2 บรเพลงทำนองหลักที่ 2 และแนวเครื่องดนตรีอื่น ๆ บรเพลงประกอบ

จากเทคนิคการแปรทำนองในท่อน E นั้น ผู้เรียบเรียงเพิ่มสีสันของแนวเสียงฮอร์น ในท่อน F เป็นแนวบรรเลงประสานรวมไปกับทำนองหลักที่ 2 แนวเสียงทูบาจะเดินเป็นเบส แนวทรัมเป็ตดำเนินจังหวะ และแนวเสียงทรอมโบบนบรรเลงเป็นทำนองหลัก และแนวฮอร์นบรรเลงทำนองรอง ในรูปแบบของการแปรทำนอง

ภาพที่ 6 ทำนองที่ 2 ท่อน E (ห้องที่ 35-37)

ภาพที่ 7 ทำนองที่ 2 ท่อน F (ห้องที่ 45-47)

ทำนองที่ 2 (ท่อน G-H)

ในท่อน G เป็นการนำเสนอการประสานทำนองระหว่างทรัมเป็ตทั้ง 2 แนว เพื่อเป็นทำนองหลักและทำนองรองบรรเลงไปด้วยกัน คล้ายการประชันทำนองกัน จากนั้น เมื่อเข้าสู่ท่อน H สลับหน้าที่ในการบรรเลงโดยการประชันทำนองกันระหว่างทรอมโบน และทรัมเป็ต

ภาพที่ 8 ทำนองที่ 2 ท่อน G (ห้องที่ 53-55)

ภาพที่ 9 ทำนองที่ 2 ท่อน H (ห้องที่ 61-63)

โดยสรุปแล้ว การเรียบเรียงบทเพลงพระราชนิพนธ์ Lay Kram Goes Dixie สำหรับวงเครื่องลมทองเหลืองห้าชิ้น ผู้เรียบเรียงได้นำทำนองหลักของบทเพลงจำนวน 2 ทำนอง โดยแบ่งส่วนเป็นทำนอง A และทำนอง B มาสลับผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันบรรเลงของแนวเครื่องดนตรีในวง ให้แสดงถึงเทคนิคการบรรเลงและความโดดเด่นของคุณลักษณะเสียงของเครื่องดนตรี แต่จะมุ่งเน้นไปที่แนวทรัมเป็ต และแนวทรอมโบน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับแนวเพลงประเภทสวิง (Swing) มุ่งเน้นจังหวะซัด (Syncopation) และจังหวะยก (Upbeat) เป็นส่วนมาก ผู้เรียบเรียงจัดบทบาทหน้าที่ให้กับแนวเสียงที่มีคุณลักษณะเสียงที่เหมาะสมกับการบรรเลงในบทเพลงลักษณะนี้อย่างทรัมเป็ต และทรอมโบน รวมถึงแนวเสียงฮอร์นและทูบา

ที่เป็นแนวเสียงสนับสนุนที่กลมกลืน ทั้งนี้ บทเพลง Lay Kram Goes Dixie มีลักษณะดนตรีในแนวดิกซีแลนด์แจ๊ส โดยมีการสังเกตได้จากการเอาทำนองหลักของบทเพลง มาแปรทำนองจนกลายเป็นแนวที่บรรเลงโต้ตอบระหว่างทำนองหลักและทำนองแปรได้ เช่น แนวทริ้มเปิด 1 และแนวทริ้มเปิด 2 ที่ในบทเพลงมีลักษณะการบรรเลงดังกล่าวอยู่ด้วย ในรูปแบบของทำนองที่สร้างสีสัน และการสอดประสานทำนอง เน้นความคล่องตัวของการบรรเลง ส่วนแนวเสียงอื่น ๆ อย่างฮอว์นเป็นการเรียบเรียงทำนองแบบล้อทำนอง หรือการบรรเลงเพื่อประกอบในการสนับสนุนแนวทำนองหลักให้โดดเด่นมากขึ้น รวมถึงแนวทูบาที่เป็นหลักในการบรรเลงจังหวะให้คงที่และสม่ำเสมอ จากลักษณะดังกล่าวโดยสรุปนี้ จึงทำให้บทเพลงเกิดสีสันผสมผสานเสียงระหว่างเครื่องลมทองเหลือง และมีจังหวะที่สนุกสนานสอดคล้องกับสไตล์แนวดิกซีแลนด์แจ๊ส

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (2563). เพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 23 : Lay kram Goes Dixie.

คลังวิชาการ. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.finearts.go.th/main/category/library>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2564].

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2554). พจนานุกรมศัพท์สังคีต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เกศกะรัต.

เด่น อยู่ประเสริฐ. (2553). โครงสร้างของดนตรีแจ๊ส. วารสารดนตรีรังสิต. 5(1), 31-42.

ธีรัช เลหาทวิระพานิช. (2562). องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 6(1), 111-120.

วรินทร์ สีเสียดงาม. (2555). การนำเสนอคู่มือการฝึกซ้อมการบรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ด้วยอัลโตแซ็กโซโฟน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.